B SL. No. : G

ಒಟ್ಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 47]
Total No. of Questions : 47]

CCE RR
UNREVISED

[ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರಿತ ಪುಟಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ : 8
[Total No. of Printed Pages : 8

ಸಂಕೇತ ಸಂಖ್ಯೆ : **85-M**

Code No. : 85-M

ವಿಷಯ : ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

Subject : SOCIAL SCIENCE

(ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ / Marathi Version)

(ಹಳೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮ / Old Syllabus)

(ಪುನರಾವರ್ತಿತ ಶಾಲಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ / Regular Repeater)

ದಿನಾಂಕ : 26. 06. 2019]
[Date : 26. 06. 2019

ಸಮಯ : ಬೆಳಗ್ಗೆ 9-30 ರಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 12-30 ರವರೆಗೆ]
[Time : 9-30 A.M. to 12-30 P.M.

ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 80]
[Max. Marks : 80

विद्यार्थ्यांना सामान्य सुचना :

1. प्रश्न पत्रिकेमध्ये बहुपर्यायी आणि वस्तूनिष्ठ प्रकारचे 47 प्रश्न आहेत.

2. प्रश्न पत्रिका विरुद्ध बाजूच्या आच्छादनाने सील (बंद) करण्यात आली आहे. परीक्षा सुरू झाल्यावर उजव्या बाजूने कापून तुम्हाला ती उघडावयाची आहे. प्रश्न पत्रिकेमधील सर्व प्रश्न व्यवस्थित आहेत की नाहीत ते तपासून पाहा.

3. बहूपर्यायी आणि वस्तुनिष्ठ या दोन्ही प्रकारच्या प्रश्नांसाठी दिलेल्या सुचनांचे पालन करा.

4. उजव्या बाजूच्या कडेला (काठावर) असलेली संख्या पूर्ण गुण दर्शविते.

5. पेपरची उत्तरे सोडविण्यासाठी दिलेला जास्तीत जास्त वेळ प्रश्न पत्रिकेच्या पृष्ठावर वरील भागात दिलेला आहे. त्यामध्ये प्रश्न पत्रिका वाचण्यासाठी 15 मिनिटेही दिलेली आहेत.

येथून कापा.

TEAR HERE TO OPEN THE QUESTION PAPER
प्रश्न पत्रिका येथून कापून उघडा.

Tear here

I. खालील प्रत्येक प्रश्नाला किंवा अपूर्ण वाक्यांशाला चार बहुपर्यायी उत्तरे दिलेली आहेत. त्यापैकी एक पर्याय बरोबर आहे. बरोबर असलेला पर्याय निवडून त्याच्या इंग्रजी मुळाक्षरासह पूर्ण उत्तर दिलेल्या उत्तर पत्रिकेमध्ये लिहा : $10 \times 1 = 10$

1. भारताचे पहिले गृहमंत्री

(A) सरदार वल्लभभाई पटेल (B) सुभाष चंद्र बोस

(C) जवाहरलाल नेहरू (D) बाबू राजेंद्र प्रसाद.

2. राज्य पुनर्रचना कायदा या वर्षी आमलात आला.

(A) 1953 (B) 1955

(C) 1956 (D) 1958.

3. भारताने नेपाळला भरपूर सवलती दिल्या आहेत त्याचे कारण

(A) त्यांची सीमा बांधलेली आहे आणि तो भौगोलिक दृष्ट्या जवळ आहे.

(B) तो आपला मोठ्ठा शेजारील देश आहे

(C) तो आपल्या राष्ट्राचा आदर करतो

(D) ते एक बलशाली राष्ट्र आहे.

4. शस्त्रास्त्र स्पर्धा रोखण्यासाठी प्रमाणात किंवा संपूर्णपणे शस्त्रांस्त्रांची कपात करणे म्हणजे.

(A) भयानक स्पर्धा (B) शस्त्रास्त्र स्पर्धा

(C) शस्त्रास्त्रांचा संग्रह (D) निःशस्त्रीकरण.

5. बालमजुरी ही समाज व्यवस्थेला लागलेली गंभीर किड (पिडा) असल्या सारखी आहे. कारण

(A) ती स्थलांतरीत आहेत

(B) त्यांचे पालक हरवलेले आहेत

(C) त्यांचा शारीरिक आणि मानसिक छळ केला जातो

(D) ते गरीब आहेत.

6. भारतीय शेतीला मान्सूनचा जुगार असे म्हणतात कारण मान्सून

(A) शेतकऱ्याना केंव्हाही भरपूर पिके देतो

(B) भारतीय शेतीला नियंत्रीत करतो

(C) तमीळनाडूला जास्त पाऊस देत नाही

(D) शेतकऱ्याना वेगवेगळी पिके घेण्यास मदत करतो.

7. नकाशात दर्शविलेल्या प्रकल्पांचा योग्य जुळणारा गट हा आहे.

(A) 1 भाक्रा-नानगल, 2 नागार्जून सागर, 3 दामोदर नदी खोरे योजना

(B) 1 दामोदर नदी खोरे योजना, 2 भाक्रा-नानगल, 3 नागार्जुन सागर

(C) 1 भाक्रा-नानगल, 2 दामोदर नदी खोरे योजना, 3 नागार्जून सागर

(D) 1 नागार्जुन सागर, 2 भाक्रा-नानगल, 3 दामोदर नदी खोरे योजना.

8. **गट - A** मध्ये उद्योजक आणि **गट - B** मध्ये त्यानी स्थापन केलेले उद्योग दिलेले आहेत. तर त्याला जुळणारा योग्य गट ओळखा :

गट - A	**गट - B**
(a) अझीम प्रेमजी	(i) रिलायन्स कंपनी
(b) नारायण मूर्ती	(ii) अपोलो हॉस्पिटल
(c) धीरुभाई अंबानी	(iii) विप्रो टेक्नॉलॉजी
(d) डॉ. प्रताप रेड्डी	(iv) इन्फोसिस.

	a	***b***	***c***	***d***
(A)	ii	i	iii	iv
(B)	iii	iv	i	ii
(C)	iv	iii	ii	i
(D)	i	ii	iv	iii.

9. सरकारने अंदाजपत्रकात याला जास्त महत्व दिले आहे.

(A) कर गोळाकरण्याला (B) उत्पन्न आणि खर्चाला

(C) कायदा आणि नियमाना (D) कार्यक्रमांच्या विकासाला.

10. भारतीय रिझर्व्ह बँकेला 'बँकांची बँक' असे म्हटले जाते त्याचे कारण

(A) सर्व बँकांच्या कार्यावर नियंत्रण ठेवते

(B) ती एक पोस्ट खात्याचा भाग आहे

(C) ही खाजगी क्षेत्राची आहे

(D) शेतकऱ्याना कर्ज पुरविते.

II. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **एका** वाक्यात लिहा : 14 × 1 = 14

11. सामान्य मानसाच्या इतिहासाबद्दल लिखाण करणे हे इतिहासकाराला एक आवाहन आहे. का ?

12. 1935 चा कायदा हा भारताच्या संविधानाचा कसा आधार बनला ?

13. हिटलरने जर्मनितील ज्यू (यहुदींची) लोकसंख्या कमी करण्यासाठी कोणता क्रम अवलंबिला ?

14. महिला त्यांच्या प्रगतीच्या मार्गात मागे रहाण्याची कारणे कोणती ?

15. भारत संयुक्त राष्ट्रसंघटने (UNO) बरोबर कसे सहकार्य करतो ?

16. अलिकडच्या दिवसात अस्पृश्यता नाहीशी होत आहे याचे कारण काय ?

17. अलिकडच्या दिवसात गर्भपाताचे प्रमाण वाढण्याचे कारण कोणते ?

18. उदरनिर्वाहाची शेती म्हणजे काय ?

19. भारतातील सर्वात जास्त भात पिकविणारे राज्य कोणते ?

20. कॉरिडर रस्ते आर्थिकदृष्ट्या फार महत्वाचे आहेत. का ?

21. पेट्रोलला 'द्रवरूपी सोने' असे का म्हणतात ?

22. दरडोई उत्पन्न हे विकासाचे योग्य मोजमाप नांही. का ?

23. एका देशाचे शैक्षणिक संपादन कसे मोजले जाते ?

24. NASDAQ मध्ये नोंद झालेली भारतातील पहिली तंत्रज्ञान कंपनी कोणती ?

III. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **दोन** ते **चार** वाक्यात लिहा : 15 × 2 = 30

25. वैज्ञानिक विकास हा समुद्र प्रवासाचा मार्ग बनला. या वाक्यांचे समर्थन करा.

26. श्रीरंगपट्टणच्या तहातील अटींचे वर्णन करा.

27. ब्राम्हो समाजाचे उद्देश स्पष्ट करा.

किंवा

सत्यशोधक समाजाने प्रतिपादन केलेल्या सुधारणांचे वर्णन करा.

28. झारशाहीला (राजवटीला) राष्ट्रीयतेचे जेल (Prison) म्हणतात. का ?

29. निरक्षरतेचे निर्मूलन करण्यासाठी सरकारने कोणते उपाय हाती घेतले आहत ?

30. सुरक्षा समीतीचे कार्य स्पष्ट करा.

31. दंगली (Riots) चे स्वरूप स्पष्ट करा.

32. उत्तरेकडील महामैदानाचे वर्णन करा.

33. मातीची धूप होण्याची कारणे कोणती ?

34. अरण्य नाशाची (जंगल तोड) प्रमुख कारणे कोणती ?

35. अलिकडच्या दिवसात भौगोलिक माहिती व्यवस्था फार उपयोगाची आहे. का ?

36. किनारपट्टी कोरणे (Coastal Erosion) कसे थांबविले पाहिजे ?

37. लोकसंख्या स्फोटाने अनेक समस्या निर्माण होतात. कसे ?

38. पंचवार्षिक योजनेचे मुख्य उद्देश कोणते ?

39. जागतिकीकरण हे जगाच्या आर्थिक विकासाला मदत करते. या वाक्याचे समर्थन करा.

IV. खालील प्रश्नांची उत्तरे प्रत्येकी **सहा** वाक्यात लिहा : 6 × 3 = 18

40. 1857 च्या बंडाला आर्थिक कारण हे मुख्य कारण ठरले. या वाक्याचे समर्थन करा.

किंवा

वाहतूक आणि दळणवळणाचा विकास हा राष्ट्रीयतेचा मार्ग बनला. या वाक्यांचे समर्थन करा.

41. भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे उद्देश स्पष्ट करा.

किंवा

भारताचे रशियाशी असलेले नातेसंबंध स्पष्ट करा.

42. अस्पृश्यतेचे निर्मूलन करण्यासाठी हाती घेतलेले घटनात्मक आणि कायदेशीर उपाय कोणते ?

किंवा

संघटीत आणि असंघटीत कामगारातील फरक कोणते ?

43. रस्ते वाहतूकीच्या समस्या स्पष्ट करा.

किंवा

जैविक तंत्रज्ञानाने कृषी क्षेत्रात कशी क्रांती घडून आली ?

44. गांधीजींची ग्राम स्वराज्य कल्पना ही विकेंद्रिकरणाच्या आधारे स्पष्ट करा.

किंवा

खाजगी अर्थव्यवस्था आणि सार्वजनिक अर्थव्यवस्था यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

45. बँक खाते उघडण्याच्या वेगवेगळ्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

किंवा

विम्याचे महत्व स्पष्ट करा.

V. खालील प्रश्नाचे **आठ (8)** ते **दहा (10)** वाक्यात उत्तर लिहा : 4

46. नेहरू पंतप्रधान झाल्यानंतर देशाला दिलेल्या योगदानाचे वर्णन करा.

VI. 47. भारताचा नकाशा काढा आणि खालील ठिकाणे दाखवा : $1 + 3 = 4$

a) $82\frac{1}{2}^{\circ}$ पूर्व रेखांश

b) नर्मदा नदी

c) बॉम्बे हाय.

अंध विद्यार्थ्यांकरिता पर्यायी प्रश्न : (प्रश्न संख्या 47 ऐवजी)

हिमालयाचे उपयोग कोणते ? 4